

Sygn. akt I KK 384/22

POSTANOWIENIE

Dnia 18 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej 18 stycznia 2023 r.,
w sprawie **A. A.**,
skazanego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 3 k.k.,
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu
z dnia 4 kwietnia 2022 r., sygn. akt IV Ka 1184/21,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Śremie
z dnia 11 maja 2021 r., sygn. akt II K 395/20,

postanowił:

1. **oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
2. **zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. P. M., Kancelaria adwokacka w P., kwotę 442,80 (czterysta czterdzieści dwa i 80/100) zł, zawierającą 23% VAT, z tytułu sporządzenia i wniesienia kasacji z urzędu;**
3. **zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Śremie z dnia 11 maja 2021 r., sygn. II K 395/20, A. A. został uznany za winnego tego, że w dniu 10 lipca 2019 r. w nieustalonym miejscu ze skutkiem w m. Z. , gm. Ś., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem M. M.

poprzez wprowadzenie w błąd co do zamiaru wywiązania się z zawartej umowy w ten sposób, że za pośrednictwem serwisu ogłoszeniowego [...] posługując się ogłoszeniem numer [...] oferował do sprzedaży basen ogrodowy „B.” za kwotę 410,00 zł, a następnie po otrzymaniu wyżej wymienionej kwoty na wskazany rachunek bankowy numer [...] nie wywiązał się z zawartej umowy i nie przesłał towaru czym spowodował straty w wysokości 410,00 zł na szkodę M. M., przy czym czyn ten stanowił wypadek mniejszej wagi, tj. za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w związku z art. 286 § 3 k.k., za które wymierzona została kara 6 miesięcy pozbawienia wolności, zaś na podstawie art. 46 § 1 k.k. oskarżony został zobowiązany do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego M. M. kwoty 410 zł. Orzeczono nadto w przedmiocie kosztów postępowania.

Od tego wyroku apelację złożył oskarżony, zarzucając naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść orzeczenia tj. art. 7 k.p.k., art. 5 § 1 i 2 k.p.k., art. 9 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej, sprzecznej z przedstawionymi dowodami oceny materiału dowodowego oraz rażącej niewspółmierność kary z uwagi na naruszenie art. 53 § 1 i 2 k.k., art. 58 k.k., art. 69 k.k., art. 70 k.k. oraz niezastosowanie art. 37a k.k.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 4 kwietnia 2022 r., sygn. IV Ka 1184/21, zaskarżony wyrok został zmieniony w ten sposób, że wymierzona oskarżonemu kara pozbawienia wolności została złagodzona do 3 miesięcy. Wyrok zawierał również stosowne rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania.

Od tego orzeczenia kasację złożył obrońca skazanego, zarzucając:

1. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez ogólnikowe odniesienie się do zarzutu apelacji skazanego (uszczegółowionej następnie pismem obrońcy z urzędu z dnia 9 grudnia 2021 r.) w zakresie oceny materiału dowodowego i uznanie, że wyłącznie z faktu braku formalnego upoważnienia kogokolwiek do korzystania z rachunku bankowego należącego do skazanego wynika, że skazany miał pełen wgląd w rachunek i nic na tym koncie nie mogło działać się bez jego zgody, skazany nie wskazuje w jaki sposób Z.F. mógł wejść w

posiadanie danych do logowania czy też posiadanie karty przypisanej do tego rachunku bez jego wiedzy i zgody, podczas gdy zarówno z wyjaśnień skazanego, jak i ze złożonej przez niego apelacji własnej uzupełnionej pismem obrońcy wyznaczonego z urzędu wynika, że:

1. Z. F. miał dane dostępowe do rachunku bankowego, zajmował się rozprawianiem towaru, dokonywał operacji bankowych, w tym wypłat B., a tym samym, co jest oczywiste, również w świetle doświadczenia życiowego, nie było konieczne udzielanie jakiegokolwiek formalnego pełnomocnictwa do dokonywania operacji na rachunku bankowym (co widzi również sąd II instancji, wskazując, że operacji na tym koncie mogła dokonywać ewentualnie osoba, której skazany udostępnił dane niezbędne do dokonywania operacji), a tym samym nie sposób uznać, że to skazany mógł dokonywać wyłącznie operacji na rachunku bankowym,
2. materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie pozwala na ustalenie, że skazany regularnie sprawdzał rachunek bankowy, na który dokonano transakcji (tym bardziej, że skazany wskazywał w trakcie wyjaśnień, że ma kilkanaście rachunków bankowych) i weryfikował transakcje na nim dokonane, a tym samym nie sposób uznać, że skazany jako właściciel rachunku bankowego uczestniczył w procederze oszustwa,
3. fakt, że na rachunek bankowy skazanego dokonano 11 wpłat za baseny, w świetle okoliczności podniesionej w pkt. a i b, wcale nie świadczy tym, że skazany mówił nieprawdę odnośnie braku sprzedawania przez niego artykułów ogrodowych, albowiem ww. wpłat dokonano w krótkim odstępie czasu, a dodatkowo okres publikacji ogłoszeń w tym przedmiocie jest sprzężony czasowo z zarejestrowaniem przez Z. F. telefonu wskazanego w ogłoszeniu będącym przedmiotem niniejszej sprawy, co świadczy o tym, że ogłoszeń i transakcji dokonywał Z. F., o czym skazany nie miał wiedzy,
4. po osadzeniu skazanego w zakładzie karnym w dniu 24 lipca 2019 r. (kiedy skazany nie mógł wykonać żadnych czynności faktycznych w sferze przestrzeni wirtualnej) dokonano zarówno operacji na rachunku bankowym jak i zamknięto konto w portalu [...], a tym samym inna osoba niż skazany miała zarówno dostęp do rachunku bankowego skazanego, jak również do

konta na portalu [...], co uwiarygadnia wersję podawaną przez skazanego, że to Z. F., bez wiedzy skazanego, dokonał określonych czynności wyczerpujących znamiona czynu z art. 286 § 3 k.k. (tym bardziej, że to Z. F. był właścicielem telefonu, na który skontaktował się pokrzywdzony, jak również numer skazanego nie był powiązany z adresem e-mail, z którego opublikowano ogłoszenie), a tym samym ustalenia i ocena dowodów dokonana przez sąd II instancji pomija szereg okoliczności zgłaszanych zarówno przez skazanego, jak i jego obrońcę podnoszonych na etapie postępowania sądowego, co skutkowało wydaniem orzeczenia bez wnikliwej analizy zarzutów i nadal obarczonego uchybieniami w przedmiocie oceny materiału dowodowego;

5. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez oparcie rozstrzygnięcia w sprawie w istocie na domysłach płynących z materiału dowodowego w sprawie, podczas gdy fakt, że w sprawie żaden materiał dowodowy nie świadczył w sposób bezpośredni za winą skazanego, istniał szereg wątpliwości (wynikający chociażby z nieścisłości wskazanych w pkt. 1 zarzutu kasacji), a także nie było możliwe przesłuchanie kluczowego świadka Z. F. ze względu na jego śmierć, winien skutkować uznaniem, że w sprawie istnieją niedające się usunąć wątpliwości, a tym samym, zastosowanie winien znaleźć art. 5 § 2 k.p.k., co w konsekwencji powinno doprowadzić do uniewinnienia skazanego od zarzucanego mu czynu.

W konsekwencji autor kasacji wniósł uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, ewentualnie o uniewinnienie przez Sąd Najwyższy skazanego od zarzucanego mu czynu.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, wobec czego podlegała rozpoznaniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k. Nie spotkało się bowiem z akceptacją twierdzenie, że w niniejszej sprawie doszło do obrazy przepisów prawa procesowego o doniosłości określonej w art. 523 § 1 k.p.k. Wprawdzie zarzut naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. może zostać skutecznie podniesiony w kasacji, lecz nie może sprowadzać się do próby inicjowania ponownej oceny materiału dowodowego, a winien wskazywać na rażącą wadliwość kontroli instancyjnej, która do tego stopnia rzutowała na treść prawomocnego wyroku, że pozostaje on nieakceptowalny z punktu widzenia idei rzetelnego procesu. Uchybienie to może polegać na nierozważeniu wszystkich zarzutów wskazanych w środku odwoławczym. Może też wystąpić wtedy, gdy sąd odwoławczy odniósł się do zarzutów, ale błędnie uznał je za zasadne albo niezasadne. Odzwierciedleniem tego, czy sąd odwoławczy należycie zrealizował obowiązki wynikające z art. 433 § 2 k.p.k., jest uzasadnienie wydanego przez ten sąd orzeczenia, bowiem jego treść zezwala na ocenę prawidłowości dokonanej kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku. Przepis art. 457 § 3 k.p.k. nakazuje, by w uzasadnieniu wyroku podać, czym kierował się sąd, wydając wyrok oraz dla czego zarzuty i wnioski apelacji uznał za zasadne albo niezasadne. Powyższe przepisy wytyczają standardy postępowania odwoławczego oraz uzasadnienia wyroku sądu II instancji, których – wbrew stanowisku przedstawionemu w kasacji – sąd *ad quem* nie naruszył. Odniósł się bowiem do wszystkich podnoszonych apelacyjnie kwestii dochodząc do wniosku, że ustalenia poczynione przez sąd I instancji, z wyłączeniem tych odnoszących się do wielokrotnego oferowania przez skazanego do sprzedaży tego samego basenu, pozostają prawidłowe i znajdują oparcie w zgromadzonych w sprawie dowodach. Wskazał wszystkie te elementy, które przy dokonaniu oceny wytyczonej wszak przepisem art. 7 k.p.k., implikowały wniosek o realizacji przez skazanego kompletu znamion zarzucanego mu przestępstwa oszustwa. W świetle powyższego oparcie kasacji na powtórzeniu argumentacji apelacyjnej z jednoczesnym twierdzeniem, że nie była ona wnikliwie zbadana, wskazuje na pozorny charakter tak skonstruowanego zarzutu, który w istocie zmierza do zainicjowania powtórnej oceny poszczególnych aspektów

odnoszących się do rekonstrukcji stanu faktycznego. W tym celu skarżący w dalszym ciągu forsował wersję, że inna osoba (Z. F.) miała swobodny dostęp do konta skazanego, które nie podlegało regularnej kontroli właściciela oraz dokonywała fikcyjnych transakcji, generując wpływy na rachunek skazanego, z czym on sam nie miał nic wspólnego. Zupełnie jednak zmarginalizował fakt, że przecież sąd odwoławczy tych podnoszonych już apelacyjnie zapatrywań nie pominął, lecz podjął się ich stosownej weryfikacji (pkt 3 uzasadnienia). W jej konsekwencji, kierując się wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego, wykazał jakie względy zadecydowały o tym, że prezentowany w środku odwoławczym ogląd na realia sprawy należało odrzucić. Skarżący, powielając tę samą argumentację nie wykazał, by ta ocena była wadliwa w stopniu dyskwalifikującym zaskarżony wyrok. Niezależnie bowiem od faktu, że numerem kontaktowym na przedmiotowym ogłoszeniu sprzedaży basenu był numer należący do pracownika skazanego, to jednak było ono powiązane z kontem A. A., który finalnie uzyskał środki pieniężne z tytułu przeprowadzonej w wyniku wprowadzenia pokrzywdzonego w błąd transakcji. Przeczy logice pogląd, by obrót środkami finansowymi na koncie pozostawał poza wiedzą i kontrolą jego właściciela. Nawet jeżeli był wykonywany przez inną osobę to tylko w zakresie w jakim właściciel wyraził na to zgodę i udostępnił ku temu stosowne instrumenty. Pamiętać więc należy, że zastosowane *in casu* reguły logicznego rozumowania wykluczały możliwość przyjęcia eksponowanego przez skarżącego art. 5 § 2 k.p.k., który znajduje zastosowanie jedynie w takim przypadku, w którym po wyczerpaniu wszelkich możliwych źródeł dowodowych dana kwestia żadną miarą nie jest możliwa do ustalenia.

Implikacją powyższej oceny było zatem twierdzenie, że kontrola instancyjna i zapadłe w jej wyniku prawomocne orzeczenie nie zostały dotknięte rażącym naruszeniem prawa, o którym mowa w art. 523 § 1 k.p.k. Kasacja, jako jaskrawo bezzasadna, podlegała więc oddaleniu na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 3 k.p.k.). Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego, z uwagi na sytuację skazanego, wydane zostało na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. Na rzecz obrońcy z urzędu zasądzone zostały, adekwatnie do złożonego wniosku, koszty nieopłaconej pomocy prawnej na podstawie art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r.

Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2020 r., poz. 1651 t.j.) oraz § 2 pkt 1, § 4 ust. 3, § 17 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019 r., poz. 18 t.j.).